

Hervorming Wetenschappelijke Commissie VLIZ

Discussienota besproken en goedgekeurd op de Raad van Bestuur van het VLIZ, vergaderingen van 28 april en 23 juni 2010

1. Aanleiding

De hervorming van de wetenschappelijke commissie dringt zich op om tegemoet te komen aan een aantal conclusies en aanbevelingen uit het evaluatierapport van het VLIZ van 24 november 2009.

Deze waren mede geïnspireerd door de zelfevaluatie van het VLIZ van 28 februari 2009, waarin ook de resultaten van een SWOT analyse werden opgenomen die in 2008-2009 binnen de schot van de wetenschappelijke commissie werd georganiseerd.

Conclusie m.b.t. de interne werking van het VLIZ:

“De bestuursstructuur en –werking zijn in lijn met principes van deugdelijk bestuur, maar een ‘verfrissing’ dringt zich op.”

De belangrijkste knelpunten in de huidige werking van de Wetenschappelijke Commissie zijn:

- beperkte aanwezigheid van leden: probleem met representativiteit
- niet alle leden zijn geëngageerd, niet alle leden opereren in het belang van het VLIZ
- beperkte informatiedoorstroming naar de academische achterban

Advies 9 t.a.v. het VLIZ:

“Samenstelling en werking van de Wetenschappelijke Commissie herbekijken.”

Enkele concrete voorstellen zijn:

- duidelijk engagement vragen aan de leden en hun onthaalinstellingen
- er mag geen sprake zijn van ‘conflict of interest’
- regels voor selectie en benoeming expliciteren
- agenda compartimenteren (pure informatie via parallelle kanalen doorgeven)
- afwisselen van vergaderlocaties

De ontwerpbeheersovereenkomst 2010-2014, besproken met EWI en het kabinet Lieten, stelt:

“Een Wetenschappelijke Commissie ondersteunt het VLIZ in het formuleren van kwaliteitsvolle en wetenschappelijk onderbouwde adviezen en verzorgt de uitstraling van het VLIZ. De wetenschappelijke commissie zal opnieuw worden samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende disciplines uit alle Vlaamse onderzoeksinstellingen, en – indien relevant – versterkt met buitenlandse experts”.

2. Uitgangspunten en randvoorwaarden

Uitkomst van de hervorming moet zijn:

- minder absentisme: interessante, efficiënte, nuttige en wervende vergaderingen
- betere informatiedoorstroming naar de mariene onderzoeksgemeenschap
- een ruimer en hechter netwerk: grotere betrokkenheid van meer mariene wetenschappers bij het VLIZ

De voorgestelde hervorming is een uitbreiding van de huidige wetenschappelijke commissie.

Hieraan complementaire activiteiten en producten om de ganse zeewetenschappelijke gemeenschap te informeren en te betrekken zijn:

- het herdenken en versterken van de ledenwerking;
- de verspreiding van het exhaustieve jaarlijkse activiteitenrapport, het VLIZ Jaarboek, verbeteren;
- blijven inzetten op een informatieve en actuele website, tevens de zichtbaarheid van de commissie op het internet vergroten;
- nieuwe formule voor de jaarlijkse jongerencontactdag, cfr de feesteditie 10 jaar VLIZ;
- verderzetten van de Ronde van Vlaanderen: bilaterale contactmomenten met alle onderzoeksgroepen en administraties;
- betere verspreiding van de verslagen van de wetenschappelijke commissie en de informatieve bijlagen die de agenda ondersteunen (zie verder): opzetten van een attenderingsservice voor alle wetenschappers en leden, met mogelijkheid in en uit te schrijven.

Onderstaande kan enkel efficiënt geïmplementeerd worden mits aanwerving van een beleidsmedewerker toegevoegd aan de diensten van de algemeen directeur, conform de aanbevelingen in het evaluatierapport.

3. Nieuwe structuur

De nieuwe structuur gaat uit van 3 met elkaar verbonden en elkaar versterkende onderdelen: de wetenschappelijke kerngroep, de klankbordgroep en expertengroepen.

De overkoepelende naam is “Wetenschappelijke Commissie” – de leden van alle bovenvermelde groepen zijn volwaardig lid van de wetenschappelijke commissie van het VLIZ.

a. De wetenschappelijke kerngroep

Dit is een compacte stuurgroep die vier keer per jaar vergadert, en rapporteert aan de raad van bestuur.

De leden worden uitgenodigd en aangesteld door de raad van bestuur.

Elk lid mag één officiële plaatsvervanger aanduiden.

De leden en de plaatsvervangers wordt gevraagd een engagements-/loyauteits-/confidentialiteitsverklaring te ondertekenen. Hierin bevestigen ze ook te zullen instaan voor informatiedoorstroming binnen de eigen instelling.

De agenda bestaat uit

- een informatief blok (kort: mogelijkheid toelichting te vragen aan de hand van op voorhand bezorgde informatieve bijlagen die een overzicht geven van alle lopende en geplande activiteiten van het VLIZ);
- discussiepunten (met begeleidende nota's die de leden moet toelaten zich voor te bereiden, evt. de achterban binnen de eigen instelling te consulteren) – het gaat hier over strategische aangelegenheden en concrete vragen vanuit de raad van bestuur (bvb nieuwe projecten, nieuwe samenwerkingsovereenkomsten, procedure en advies nieuw investeringen in wetenschappelijke apparatuur, etc.);
- formuleren van advies aan de raad van bestuur;
- expertengroepen (initiatie, opvolging); open gedeelte van de vergadering op uitnodiging bijgewoond door voorzitters expertengroepen.

De informatieve bijlagen zijn:

- voorbije en geplande evenementen
- nieuwe en geplande publicaties
- lopende en startende projecten en samenwerkingsovereenkomsten
- projecten in aanvraag en nieuwe interne initiatieven
- onderzoeksinfrastructuur
- advies en netwerking

De verslagen en bijlagen zijn in principe publiek beschikbaar via de website van het VLIZ, maar er is vanaf heden ook een vertrouwelijk gedeelte, enkel ter beschikking van

de wetenschappelijke kerngroep en de raad van bestuur (bvb. informatieve bijlage 'lijst van projecten in aanvraag en nieuwe interne initiatieven').

Eens de commissie geïnstalleerd is, wordt een reglement van inwendige orde opgesteld en voorgelegd aan de raad van bestuur.

b. De klankbordgroep

Jaarlijkse één plenaire vergadering in Oostende (juni), open voor alle mariene wetenschappers.

Er wordt breed uitgenodigd vanuit de IMIS databank, in regel te beperken tot zelfstandig academisch personeel, post-docs, leidinggevenden.

De agenda bestaat minstens uit

- het activiteitenrapport van het afgelopen jaar
- een overzicht van belangrijke nieuwe en geplande activiteiten
- presentaties over enkele actuele thema's

c. Expertengroepen

Dit zijn thematische werkgroepen, enkel samengesteld uit relevante experts.

Met

- officieel lidmaatschap;
- niet beperkt tot Vlaamse instellingen (ook experts uit federale, Waalse, Franstalige en buitenlandse instellingen);
- uitnodiging door de raad van bestuur, op voorstel van de wetenschappelijke kerngroep;
- de voorzitter rapporteert aan de wetenschappelijke kerngroep;
- een VLIZ medewerker als secretaris/rapporteur;
- duidelijk mandaat (terms of reference).

Twee vormen:

- ad hoc groepen met beperkte levensduur, waarvan er maximaal 3-4 simultaan lopen (voorbeelden: ontwerp onderzoeksschip, aankoop multibeam echosounder, vorm geven onderzoeksprogramma zeewetenschappen, analyse van geïntegreerde databanken);
- panels van langere duur (voorbeelden: het zeewoordenteam, de consortia rond niet-inheemse soorten, de Belgische mariene soortenlijst, historische visserijstatistieken, geschiedenis van de zeewetenschappen).

4. Samenstelling van de wetenschappelijke kerngroep

Basisprincipe blijft dat de samenstelling het interuniversitair en multidisciplinair karakter van het VLIZ moet weerspiegelen. De Vlaamse wetenschappelijke instellingen met mariene activiteiten krijgen elk één vertegenwoordiger. De Vlaamse universiteiten krijgen één of twee vertegenwoordigers, rekening houdend met de grootte van de universiteit en het aantal mariene onderzoeksgroepen dat er actief is.

De raad van bestuur nodigt uit (brief ondertekend door de voorzitter).

Voor de Vlaamse wetenschappelijke instellingen wordt de hoofdverantwoordelijke aangeschreven. Voor de universiteiten worden de rectoren gevraagd de leden voor te stellen. Hierbij wordt er op voorhand overlegd met de onderzoekscoördinatoren, en wordt gevraagd (1) rekening te houden met de huidige vertegenwoordiging en (2) eventueel meerdere kandidaten naar voor te schuiven waaruit de raad van bestuur van het VLIZ dan kan kiezen. Op die manier kunnen actieve leden uit de huidige commissie gerecupereerd worden, én kunnen de evenwichten tussen de verschillende onderzoeksdisciplines bewaakt worden.

De commissie bestaat uit maximaal 14 leden.

De voorzitter is de ondervoorzitter van de raad van bestuur.

De 13 overige leden zijn:

- 2 vertegenwoordigers van de Universiteit Gent (UGent)
- 2 vertegenwoordigers van de Katholieke Universiteit Leuven (KULeuven)
- 1 vertegenwoordiger van de Vrije Universiteit Brussel (VUB)
- 1 vertegenwoordiger van de Universiteit Antwerpen (UA)
- 1 vertegenwoordiger van de Universiteit Hasselt (UHasselt)
- 1 vertegenwoordiger van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO)
- 1 vertegenwoordiger van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO)
- 1 vertegenwoordiger van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)
- 1 vertegenwoordiger van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
- 1 vertegenwoordiger van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE)
- 1 vertegenwoordiger van het Waterbouwkundig Laboratorium (WL)

Wonen de vergaderingen bij:

- de algemeen directeur en een verslaggever van het VLIZ
- een vertegenwoordiger van de administratie Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI)

VOORSTEL HERVORMING WETENSCHAPPELIJKE COMMISSIE – ORGANIGRAM

